

Elam 1; ff. de donat. aut. committere parbat, vt sequens proximus euentus demonstravit, vt cum Bartol. ibi à numero secundo, & ceteris communite, latè probat, ac prosequitur Menoch. de presumpt. libro tertio, presumpt. 124. à numero quinto. Quæ omnia ad speciem nostram, in qua de judiciali recognitione agimus, absque illo anteriorum creditorum prædictio, vel probabili indicio fraudandi futuros nihil artinent.

Iam ergo ad ultim. argument. solutionem accedamus, inde vim suam munientis, quod chirographum illud, ab Andreatin fauorem Gundisalui recognitum, legitima causa destrutum fuit, adeoque ipsi Gundisalui proficer non potuit nedum ad hypothecariam actionem, sed nec ad personalem. Id quod etiam parum obstat, nam etsi regulam verisimilium esse agnoscamus quia latè olim differui in prædict. ad Text. in cap. si canticus 14. de fide instrument. & inferius quoque differunt dixerat. 25. at in chirographo illo verificatam esse inicias co., quippe cum eius regula ratio repugnat, que licet multiplex tradi soleat, illa tamen verisimilis est, quam tradiderunt Abbas Panormi. ibi, numero se. undeo, vers. Et ex hoc, Felini numero primo, & ceteri communiter secundum infra. referendos, atque inibi ego latè comprobavi, quod nimirum cautio, seu promissio, vel confessio in scriptura contenta, nullam continens causam, ob quam illa sit emissa, cum in dubio donandi animus minime presumatur. s. eleganter 24. §. 1. in fin. ff. de pignorat. art. 1. s. cum aurum 50. similiter in fin. ff. de solut. l. cum deindebito 25. in princip. 2. vers. qui enim soluit. ff. de probat. cum vbiisque notariis, & ab Alciato de presumpt. reg. 1. presumpt. 3. Mafcard. qui latissime ultra alios prosequitur de probat. tomo primo, conclus. 555. per totam, Menoch. de arbitrat. libro secundo, cap. 88. ex errore potius debere ex existimant, quam ex deliberato animo processisse intelligitur, argument. Text. in l. sed & se quis 5. §. vltim. in fin. iuxta inductionem Bartol. & Alexand. numer. primo, ff. si quis cauionis, nam etsi nec is praesumit soleat, vt latè probant, & prosequintur Alciat. & Menoch. de presumpt. ille regul. 3. presumpt. 2. 1. his verb. libro sexto, presumpt. 22. per totas, at in dubio potius praelominatur, quam donatio, vt sentit gloss. vero eamque causam, in l. generaliter 13. C. de non num. pecun. vbi apertius hoc docuerunt Bald. in 4. opposit. numer. 13. & 14. & Angel. numero quinto, versic. Aut debitator, & post alias Alexand. confit. 13. numer. 2. & 3. libro primo, atque alibi passim, Phillipus Decius confit. 126. num. 1. Grammatic. de cisi. 68. numero tertio, & Mafcard. d. concis. 555. num. 5. adeoque obligare non potest nec naturaliter quidem, iuxta regul. Text. in l. si per errorem 15. ff. de iurisdict. omn. iudic. iuncta l. 1. in princip. & conventionis, versic. adeo, ff. de past. l. 2. & 3. ff. de obligat. & art. l. Sichuan. 95. §. naturalis, ff. de solut. l. cum amplius 24. §. is natura debet, ff. de regul. inv. Quæ quidem ratio fatis (ni fallor) colligitur ex d. l. cum de indebito 25. §. fin. iuncto precedent. contextu, vbi ratio presumpti, vel non presumpti erroris facit, vt is qui indebitum se soluisse dicit, vel indebitum probandi onere liberetur, eo in adversarium translatu, cum scilicet error presumitur, vt in specie §. fin. antem, vel illud in se suscipiente teneatur, cum error non presumitur, vt in

d. artu

Dissertat. XXII.

271

d. artu 6. de testament. producit. numero vigesimo quarto. Malcard. dict. conclus. 977. à numero desimo sexto, & Nicolaus Genoa dicit. quest. 4. à num. 114. & libro secundo, quæst. 1. numero tertio. 77 Cuius contrarium procederet * in libro, vel schedula, ad mutuas dati, & accepti rationes se referente, vt in chirographo illo de quo agimus euinit, nec enim tunc error admissus dici potest, cum in eo expressa fuerit dati, & accepti rationum causa, quæ licet non ita specifica sit, ac si contractum, vel negotium extineret, vnde illæ rationes procederent, non idem minus sufficiens center debet, cum saltem impulsua sit, & voluntatem, ac certam scientiam constituerent demonstraret, id quod in terminis satis deducitur ex L. emptor 47. §. Lucius, illuc: ex ratione mensa, iuncto fin. illic, si tantum ratio accepti, atque expensi effectus computata, ff. de pastis, & melius ex l. Publica Maria 26. §. fin. illic, item ex ratione patris vestri decimi, iuncto Text. ibi, sed probationem depositarum rerum impliri posse, ff. depositi, conferit, & Text. in L. creditor 60. §. 1. in prime. iuncto vers. Item si maritus, ff. mand. in l. Campanus 47. vers. Sed si cum fuerit, ff. de oper. iher. & in l. Tito 107. al. 108. ff. de verb. oblig. cum his quæ per hæc iura nonauit Bald. in l. generaliter 13. quæst. 4. sub numero 2. C. de non num. pec. & in l. 3. quæst. 17. sub numero 10. vers. In contrarium, C. de collat. & magis in terminis idem Bald. conf. 463. numero primo, vers. In contrarium, vol. 1. asternit, promissionem in instrumento factam florenorum 600. pro restauratione, sufficienter contineat causam, ad hoc vt ex eius defectu non possit talis promissio per exceptionem elidi, Salic. in l. v. numero sexto, vers. Sed iuxta prædicta quæst. C. de confessi, dicens debiti confessionem in scriptura factam pro resto, & saldo rationum habere causam annexam, hac addita ratione, quod rationes supponunt hinc inde accepta, & data ex iusta causa, l. si quis ex argentiaria 6. §. rationem, ff. de edendo, lequuntur Alex. conf. 4. numero 8. & conf. 83. numero 6. & libro 1. & conf. 41. numero 4. libro 6. Steph. Bertrand. conf. 298. numero 2. vol. 2. Marrant. d. artu 6. numero 15. Nic. Genua de script. pri. libro 1. quæst. 4. premissi, numer. 254. & d. lib. 2. quæst. 1. numero 6. quidquid idem Alex. contrarium parum sibi confitas voluerit conf. 182. numero 5. libro 2. (vbi cum in art. citauit) & conf. 5. numero 2. cod. lib. 2.

DISSERTATIO XXII.

De mandato de recognoscendo chirographo, an appellationem admittat quoad vitrumque effectum, tam suspensum, quam devolutum? & obiter de mandato de exequendo, ac de declarando ante litis ingressum ad interpretationem, l. 1. §. vltim. ac totus fermè tituli, ff. de interrogacionibus in iure faciendo, ac de micrograt. act. aliorumque difficultum iuris locorum.

S V M M A R I A.

- Appellatio iure permittitur à indicis mandato, scilicet decreto, grauamen irreparabile continete.
- Adiutor iure suo instrutus, ac probationibus munitionis accedere ad indicium debet, nec intentionis sua fundamentum ab adversario petere.
- L. 1. §. vlt. D. de interrogat. in iure fac. ac de interrogat. act. expeditur.
- Mandatum de recognoscendo, preparatorium est ad executionem, per quod ad illum decemur.
- Appellatio iure permittitur a sententia interlocutoria, habente vim dissimilativa, & an a mandato de exequendo appellatio suspensiva detur? &c. num. 30.
- Concessio aliquo, & id omne concessum videtur, per quod ad illud denatur.
- Appellatio quad suspendendi effectum non admittitur à mandato de recognoscenda scriptura, an sit propria, nec ne.
- Appellatio iure civili quoad suspendendi effectum non admittitur à sententia merè interlocutoria, hoc est neque dissimilativa vix habente neque continent grauamen, per appellationem à dissimilitudine interpositam irreparabile.
- Mandatum de recognoscendo, neque sententia dissimilativa vix habet, neque grauamen continet irreparabile, & quare: & quid in mandato de declarando remissive.
- Hispaleensis, & Granatensis Senatus observantia, & incidentis decisio Granatensis.
- Regula, que prohibet, adiutor petere intentionis sua fundacionem, & probationem ab aduersario demo, defenditur ab imputacione nonnullorum, regularum in convariorum statu.
- Prædict in probatione, quæ sumenda est ex instrumentis, vel testibus ab aduersario producendis.
- Lex x. §. 1. ff. de interrogat. in iure fac.

Z 4 mirum

mirum in modum interpretum ingenia toris pro eius vera interpretat. ibid.

13 Interrogari nes aliam ad actionem instantiam primo, ac porfissimo modo sebant ad litum preparandam, & eius rei exempla.

14 Fiebant ad duplum finem, ad indicium certificandum, & ad reus adstringendum, & ostendendum ex sua in iudicio response, & eius rei exempla.

15 Fiebant secundo modo ad litis decisionem, & ex response hac secundo modo facta, absolute, primo autem modo tunc denum cum reus confessione sua se meminero operabat, actio interrogatoria nasciebatur, qua ipso iuris consultorum scelus in via esse desit.

16 Actiones interrogatoriae, cur eti minus frequentari, & in via esse desirant, in Pandectas referantur?

17 Reus ex quo actoris intentionem negabat, etiam ultimis Iuris consultorum tempore invare de calamitate iniuria cum auctore ipso tenebatur, quod latini postea Iustiniani sanctioribus constitutum, & auctum est, & in meliorum formam edactum, in reque Pontificie, ac Regio passim probatum.

18 Iuramenti huius aquitas, & effectus.

19 Reus suscipere tenetur iuramentum litiis decisoriis ab auctore sibi delatum, vel si reserve, & quare;

20 Teneret etiam alteris positionibus sibi in articulis probacionis factis, clavis, ac distincione sub inserendo respondere, & ex confessione oraverunt, vel liberarunt.

21 Cur ita responderem teneantur, non autem propria instrumenta actoris, illis ad intentionis sua probacionem egeni edere, difficilias maxima, in qua explicanda nimis ingenia sua interpretates exercerentur.

22 Prior interpretatio refertur docentum, positionem utrum olim Iuris consultis, & Imperatoribus, antiquisq[ue] Pontificibus fuisse incognitum, postquam in iudicio receptione, & a minoribus legum, & canonum conditoribus probatum, eoque fuisse correllam iuris regulam, que negat rem actoris propria instrumenta edere teneri.

23 In eam rem expenditur Tex. in c. 1. de probat. iuxta eius verum originale, quod refertur, ex eque vera illius capituli, historia traditur.

24 Eadem interpretatio comunitur.

25 Altera refertur, differentiam unam constituentiam interpositionum responsorum, & instrumentorum editionem; qua similiiter refellitur.

26 Reis propria instrumenta, etiam eo casu auctori edere regulariter non teneantur, quo alii rem versus habent non possit, ob amissionis casum vel similem alium, contra plares.

27 Cap. 1. de probat. pro hac sententia expeditur.

28 Tertia amelior interpretatio, aliam excoquianam differentiationem rationem; qua etiam exploditur.

29 Quarta recensetur Alciati, qua non minus falax esse ostenditur, & alia remissione traduntur.

30 Vtima ab amore excoquata sumuntur.

31 Reis iure presertim nostro Regio cogitur etiam ante litis ingressum declarare ad alteris instantiam.

32 Appellatio suspensiva non admittitur a iudicis mandato de exequendo eo, quod iure par-

tam executionem habet, & quare cum 2. nam seqq.

33 Mandatum de exequendo, aliam post sententiam expedit, vel additionis, vel absolutioriam in eodem iudicio executio.

34 Appellatio iure denegatur ab ipsa executione facta.

35 Mandatum de exequendo, est pars executionis & ideo idem de eo, quod de ipsa executione indicandum est.

36 Appellatio nra mandato de exequendo, ut potest a sententia mere interlocutoria quod suspendendi effectum non admittit Accus. sibi in aliis locis contrarium denique docuit; que sententia prauulat, crebrisque recepta est, licet nonnulli variant tam quod qualitatem mandatum, quam sententia, cui illud sit adscribendum.

37 Appellatio ex sententia Roderici Suarez in precepto negativo de non exequendo, admittitur quod virum effectum, iuxta priorem Accus. sententiam, non autem admittitur quod suspensum a praecipio seu mandato affirmatio de exequendo, iuxta posteriorem sententiam magis communem, qua distinctio, & concordia, aliis omisssis, ut verior retinetur.

38 Appellatio a praecipio affirmativa de exequendo non solum denegatur, ubi illud factum est ab executori mere, sed etiam ubi a mixto, contra Facinoribus, nec tantum a mandato de exequendo sententiam iam latam, sed & instrumentum, paratam executionem habent, contra Felinam, & alias.

39 Appellatio a mandato de exequendo chirographo, legitime in iudicio recognito, non admittitur quod suspendendi effectum, eti error allegatur.

Præcedenti dissertationi, in qua de chirographo in iure cognito ad prælationis effectum sermonem fecimus, valde affinis haec est, quam de ipso mandato de recognoscendo institutum, passimque foro affida, ob frequentem ad Senatum interpositam appellatioem tam ab eo, quam a mandato de declarando, & de exequendo ipso chirographo iam cognito. Quapropter dubia haec peculiari, ac separata dissertatione digna vila sunt, & cum adeo inter se coniuncta, & connecta sint, ut breuitati quantum fieri possit confundamus, sub primo sequentia abfolimus.

Post a mandato de recognoscendo appellacionem admitti quod virum effectum, ex eo imprimis suadet, quod a sententia, grauenum magnum, & irreparabile continent, appellatio iure permititur, l. arbitrio 9. ff. qui satisfactio cogitur, l. 2. ff. appellat. recipiend. & vbique glos. Bartol. & ceteri omnes, cap. non solent 10. vers. ante sententiam 2. quod 6. l. 13. vers. Fueras ende, titul. 23. p. 3. l. 10. ad fin. titul. 7. libro secundo, non compilat, glos. verbo ipso iure, in Clement. 1. de hereti. Bald. in l. 2. numero quinto, C. de episcop. ad. & in l. ministr. numero quinto C. de his, quibus ut indigen. Rebulf. in cordata titul. de collat. glos. 1. in 3. regul. vers. Falsit quando grauenum, Iohannes Baptista. Afinis in prædicta indicior. 1. p. 31. cap. 2. limiat. 13. & cap. 18. limiat. 1. ac post alios Lancellot. de ament. 2. p. cap. 12. limiat. . . . a num. 100. ad 107. Menoch. de arbitri. libro secundo, cosu 450. numero tertio, Gongal-

Goncal. ad regul. 8. Cancell. glos. 9. post 5. 1. in annotation. contra nullitas num. 176. qui 2. numeris seqq. idem iuris esse resoluti, ubi grauenum reparari potest, sed cum magna difficultate, aut non est toto, Grat. idem resoluti deceptionum forensium libro primo, cap. 74. numero duodecimo, & decimo tertio, Ignat. de Villar. in sua responder. libro primo, respon. 15. quod. 1. numero sexto, & septimo, Petrus Moneta de confess. cap. 9. num. 153. Giub. decif. Sicil. 56. numero primo, at mandatum de recognoscendo scriptura, huiusmodi est, ergo appellatio ab illo interposita validita est, & vtrumque effectum operari debet; minor probatur, nam per huiusmodi mandatum cogitus reus voce propria actoris intentionem fundare, * qui de iure suo infraclusus debuit, l. qui in alterius 42. alias 43. vers. Hoc ita, ff. de regul. iur. nec intentionis sue fundamentum ad aduersarii petere l. in speciali 73. ff. de rei vindicat. l. de minore 10. 9. nec debet 4. illic: nec debet initium probationum de domo rei accusator sumere, ff. de questionibus, l. qui accusare 4. l. fin. in fin. Cod. de edendo, l. celi 11. C. de peis. heredit. l. nimis gravis 6. C. de testis. cap. sicut 3. 5. quidam 3. cap. accusator 2. illic: rem necessitate monstrandi contrarium non addisponit, 6. quod. 5. cap. infin. ext. de probat. l. 1. vers. C. ninguno deus feri aprimido pro adiutio testigos in iugizio contra si, titulo decimo sexto, p. 3. tradunt, & explicita ultra ordinarios in dictis locis, Socini regul. alphabeticis 112. Petrus Dueñas regul. 130. Menoch. de arbitri. libro secundo, casu 499. numero primo, Fulvius Pacianus de probat. cap. 61. in numero 43. Alvarus Valafecus de iure emphepsi, quod. 8. numero primo, Iohannes Gathias de nobilitate, glos. 2. & 1. numero vigesimo, Galpard. Rodericus de anno redit. libro primo, quod. 16. numero decimo non, Donell. lib. 23. comment. cap. 7. ultra alios congestos a Zenedo collectan. 167. ad decretal. numero sexto & Horat. Carpan. ad Statuta Mediolani, capite 79. a numero duodecimo, & in materia interrogatoriae, & confessionis judicialis probat elegans Tex. in l. 1. 5. 1. illic: quia nemo cogit ante iudicium de iure suo aliquid respondere ff. de interrogatoriis iure facienda, & de interrogatoriis. Quod & ratione probatur, quoniam aduersatio propria anima, quibus quis defendi debet, concedere, vt cedens potius offendatur, & iugulatur, perquinum, & anarum est, iuxta Ouidianum illud.

Huius patioris videntur facta mea.
Et est duplex p[ro]t[er]na, vt in proverbio est, bis occiditur, qui gladio suo perirent, indeque iure cautele est neminem se ipsum in occultis publice prodere teneri, e. qui aliquando 87. s. item iud. versic. Non ibi dico ut te prodas in publicum, iuncta glos. verbo prodas, de panit. disimit. 1.

4 Secundo quia per mandatum de recognoscendo, ad executionem scriptore recognoscitur, hoc est neque diffinitive vim habente, neque continente grauenum, per appellacionem a diffinitiva interpositam irreparabile, iure ciuii appellatio quod suspendendi effectum non admittit, l. Cod. de Episcopali and. l. ante sententia 7. Cod. quorum appellat. non recip. dict. 1. 13. titulus vigesimo secundo part. 1. d. 1. 3. in principiisitulo decimo octavo, libro quartu, non compilatio, explicant, & profectuntur latè ultra Doctores ubique, & plures alios, Iohannes Cephal. conf. 166. numero quinto & sexto, volum. 2. Lancellot. de amentat.

attentat. secunda part. d. capite 22. limitat. prima, à numero 1. & 10. Historum. Gonçal. ad regul. 8. Cancellar. glori prima, post §. 1. numero 173. Sigismund. Scaccia de appellatione, quæ decima sepsi-
ma, limitat. membr. à numero primo, Ioannes Petr. Monetta de conservatoribz. dict. capite 9. nu-
mero 157. Giuris diff. deci 26. ex numero primo, Alfonso Narbona ad 1. 159. titulo quarto libro se-
cundo nonissima compilat. glori prima, à numero 106. Don Francisc. Salgad. de Regia protet. tomo pri-
mo, part. secunda, cap. primo, numero 6. vers. Iure
etiam, qui idem in terminis iuriis Pontificij re-
soluntur, stante Concil. Trid. Sep. 24 de reform.
cap. 10. de quo inf. dicam latius diff. 41. Port-
io mandatum de recognoscenda scriptura, an
sunt propria, nec ne; neque disfinitiva senten-
tia vim habet, neque grauamen continet, quod
per appellationem à disfinitiva interpositam re-
parari nequeat, sed quamdam de proprio par-
tis facto interrogacionem, quam iudex, ut po-
te nixam actione, de qua per scripturam ipsam
productam saltem presumptive conitatur,
sire facere potest, ad causam infrauidam, ac
disfinitiandam, argum. l. i. cum sequentibus, ff.
de interrog. in iure faciend. & in proprie recognitionis probat opt. Text in lacum ab inicio 4.
illic. Procuris ad officium est, ut cogat signatores
convenire, & sigilla sua recognoscere, ff. quædam.
testam. aper. cum aliis tam ex communis iure,
quam Regio, ad 1. argum. apertius referendis,
& explanandis, & in terminis obseruat Ludo-
v. Roman. conf. 31; in causa propriis, numero 3.
quem refert & sequitur Aymon. Grauer. conf.
§ 23. numero 4. pars 5. consequens est igitur, ut
tali mandato appellatio quoad suspendi
effectum admetti non debeat. Atque ita * passim
me iudice censuit Hispalensis Senatus in plen-
arie causis tam Ecclesiasticis, quam profanis,
idemque Granatensis curia in omnibus quas vi-
deret me contingit, inconvenit obseruant. Quod
inter alia novissimum, dum liber his. præl. man-
daretur, cuenit in causa Ecclesiastica Licentiati
Ioan. Mendez Clerici Guadicensis cum Licentia-
torum Francisc. Legionem, qui cum ab electo
Guadicensi Episcopo antequam ad Episcopatum
ipsum accederet, cum Vicarius, & Gubernator fa-
ctus esset, simulque generale mandatum cum sub-
stituendi clausula ad exigendum interim Episco-
pati redditus & pronodus accepisset, mandatum
hoc eidem Joanni substitutum, qui per litteras
ab ipso sibi destinatas (vulgo librazas) mag-
nas pecuniarum summas, quantitatim à se ex-
vi substitutionis recuperata excedentes per-
soluit, qua de causa Franciscum ipsum iam ve-
niente Episcopo, vicariatu motu & admini-
strationis rationem reddere iussim, coram se-
quenti vicario compelli petuit ad recognoscendas
litteras illas delegatorias, quod cum ita
sub censuris illis iussit, ab hoc decreto appella-
tionem Franciscus interposuit, & ob non dela-
tam sibi appellationem, violentia querelam ad
curiam detulit, in qua ex supradictis nullam
Ecclesiasticum iudicem in eiusmodi mandato,
eiisque exactione, appellatione neglecta, vim
facere declaratum est, vicario ipsi causa re-
missa.

Nec que in contrarium adduximus argumen-
ta quicquam mouere debent. Non primum,
qua est fitcamur verum, à iudicio mandato,
grauamen magnum, & irreparabile continent,
omni iure permissam appellationem esse quoad

vitrumque effectum, at ex dictis supra numer. 7.
8. & 9. negamus tale esse mandatum de scriptura,
aut subscriptione propria recognoscenda.
Nec obstat, quod per illud reus cogitur voce
propria actoris intentionem fundare, contra
iuris regulam, qua prohibet, actorem petere
intentionis sua fundamentum, & probationem
ab adversarij domo; quia & hanc regulam fate-
mus, tamen ea tot sit limitationibus inuoluta,
ut consultus plerique videatur regulam in
contrarium statuere, vt Amilio Ferretto, ex
zammar. 37. & Bologneto num. 72. & 73. in l. 1.
Cod. de edendo, idem Bologneti, in l. fin. numero
vigesimo quarto, & vigesimo quinto, Cod. eodem ti-
tul. subscibit Valacetus de iure emphysei, dict.
quest. 8. numero quarto, perpetrat tamen quia re-
gula propria est habere limitationes, l. i. l.
omnis definitio 22. ff. de regul. iur. ut pro com-
munius regule defensione non male considerat
Dom. Ioannes Balboain c. 1. de probat. numero
trigesimo texto, ceterum * procedit illa in pro-
batione, quae sumenda est ex instrumentis, vel
testibus ab adversario producendis, quomodo Textus, & Doctores pro regul. ipsa allati
loquuntur, ac militat proprie ratio, quæ illam
communiuimus, non etiam in ea, quæ sumenda
est ex adversarij voce, & declaratione. Tam-
en in contrarium non patrum virgeat Text.
difficilis, in argument. adductus, in l. §. 1. ff. de
interrog. in iure faciend. & in proprie recognitionis
probatis opt. Text in lacum ab inicio 4.
illic. Procuris ad officium est, ut cogat signatores
convenire, & sigilla sua recognoscere, ff. quædam.
testam. aper. cum aliis tam ex communis iure,
quam Regio, ad 1. argum. apertius referendis,
& explanandis, & in terminis obseruat Ludo-
v. Roman. conf. 31; in causa propriis, numero 3.
quem refert & sequitur Aymon. Grauer. conf.
§ 23. numero 4. pars 5. consequens est igitur, ut
tali mandato appellatio quoad suspendi
effectum admetti non debeat. Atque ita * passim
me iudice censuit Hispalensis Senatus in plen-
arie causis tam Ecclesiasticis, quam profanis,
idemque Granatensis curia in omnibus quas vi-
deret me contingit, inconvenit obseruant. Quod
inter alia novissimum, dum liber his. præl. man-
daretur, cuenit in causa Ecclesiastica Licentiati
Ioan. Mendez Clerici Guadicensis cum Licentia-
torum Francisc. Legionem, qui cum ab electo
Guadicensi Episcopo antequam ad Episcopatum
ipsum accederet, cum Vicarius, & Gubernator fa-
ctus esset, simulque generale mandatum cum sub-
stituendi clausula ad exigendum interim Episco-
pati redditus & pronodus accepisset, mandatum
hoc eidem Joanni substitutum, qui per litteras
ab ipso sibi destinatas (vulgo librazas) mag-
nas pecuniarum summas, quantitatim à se ex-
vi substitutionis recuperata excedentes per-
soluit, qua de causa Franciscum ipsum iam ve-
niente Episcopo, vicariatu motu & admini-
strationis rationem reddere iussim, coram se-
quenti vicario compelli petuit ad recognoscendas
litteras illas delegatorias, quod cum ita
sub censuris illis iussit, ab hoc decreto appella-
tionem Franciscus interposuit, & ob non dela-
tam sibi appellationem, violentia querelam ad
curiam detulit, in qua ex supradictis nullam
Ecclesiasticum iudicem in eiusmodi mandato,
eiisque exactione, appellatione neglecta, vim
facere declaratum est, vicario ipsi causa re-
missa.

Nec que in contrarium adduximus argumen-
ta quicquam mouere debent. Non primum,
qua est fitcamur verum, à iudicio mandato,
grauamen magnum, & irreparabile continuum,
omni iure permissam appellationem esse quoad

num 10.

id quod 7. ff. de iurif. em. ind. §. planale, vbi nota
Theophil. inst. de art. ibique ei digitio vel alio
indicio demonstraret actionis formulam, qua
ageret vellet, Text sic intelligendas in l. 1. §. 1.
vers. Eun quoque illuc, qui producit aduersorium
sum at album, ff. de edendo, vt aduersus Alciat.
libro secundo, ff. de iurif. c. v. & parerg. iur. libro 8.
cap. 7. alter interpretantem, recte obseruant
Cuiac. lib. 8. obseruat. cap. 15. à vers. Eadem forma,
Dur. libro primo, ff. de iurif. amicar. cap. 15. Vacon.
d. declar. 38. man. 3. I. I. O. Orosius in d. l. 1. ff.
de edendo, numero 39. & 40. & Welsch. in para-
tit. eiusd. iii. numero none, quæ tamen formulam
obseruatio postea sublata fuit in l. 27. C. de for-
mal. & imperat. art. sublat. led etiam circa persona-
non convenientiam, n. alias pro alio, aut
in plus quam debetur convenienter, sub cadem
causa iactura, vt constat ex Iulio Paulo libro pri-
mo sentit. 10 & libro secundo, st. 5. lib. fin. §. si quis
agent. 33. i. ff. de art. 3. temporales 10. illic, eam te-
more res in iudicium deducuntur, & consumebant,
qua ratione rem amitterebant, inst. de except. unde
veram accipit lucem Text. aliqui difficilis in l.
si pater. 36. vers. Verius, ff. de solit. vbi obseruat
Gorof. ad verbum perdidisse, eamque rationem
factis difficile significat d. l. in fin. principi. de
interrogat. in iur. fac. & totam hanc interpretationem
ad eandem l. 1. §. 1. sum legibus seqq. licet
non ita explicit, docuerunt in effectu Ro-
berus, Menoch. & Balboa vbi sopra. Nec di-
catur, * frustra frequentem tituli partem de
interrogatoris actionibus, & leges ad eam perti-
nentes, ut poterit confutidine iam abolitas, in
Pandectas fuisse à Triboniano relatas; quia
respondemus facile, quod cum Iurisconsulti
ordinem perpetui editi seculi, eam quoque
partem interpretari fuerint, necesse fuit Triboniano
iuxta inunctum sibi munus, eiusmodi respon-
sionis colligere, & illi titulo subiectere, iuxta
l. 2. ff. de statu homin. vel vt nihil antiqui-
tatis penitus ignoratur, vt aliud agens docuit
Iustin. in §. sed vt nihil inst. de testament. noisque
in simili male expeditius dissertat. 1. num. 108.
in fin. idque est quod voluit Welemb. in para-
tit. illius titul. ff. de interrogat. num., vers. Quam-
uis l. C.

Deinde obseruandum est, in aliis quoque
reum tam olim quam hodie actoris intentionem
aliogui iusti, agnoscerre teneri, nam
illo jurante, item non calumniandi animo,
aut gratia rei vexandi, sed bona fide mouere,
tenetur & ipse iustare, iuris sui fiducia, & pu-
tans se bona instantia vti, actoris intentionem
negare, quod inimundum calumnia dicitur,
veteribus Iurisconsultis minimè incognitum,
quemadmodum apparet ex cohæredes 44. §. qui
familia, ff. famili. ericund. l. inuicendum 34. §.
qui inuicendum, ff. de iurein. l. de populo 5. §. qui
opus, ff. de noni oper. nunciat. l. qui bona 13. §. qui
damni, ff. de damnis infello, postea tamen Iuli-
iani functionibus auctum, & in meliorem for-
mam redactum l. 1. & 2. Ced. de iuris, proper
calum. dam. nouella 49. capite 2. l. nouella 194.
per totam, sive Ambitie, de his, qui ingrediuntur
ad appellationem, §. vitim, collat. & Aub. vt li-
tigantes iurant; collat. 9. & à Romanis Pontifici-
bus probatum in titulo de iurament. calum. tam it
Decretalibus, quam in testo, & à Regiarum
legum conditoribus in l. 8. titul. 10. l. 23. & 24.
titulo undecimo parti, 3. l. 1. vers. Sea luego reci-
bido iuramento de calumnia, titulo quarto, libro
tertio,

terio ordinament. l. iiii^o sexto, libro quarto, nos compilat. & vltra ordinarios in dictis locis maximè Didac Perez in d.l. i. ordinament. verbo iuramento de calumnia, pag. mibi 903. explicant & prosequuntur latè Marant. de ordin. iudic. 2. p. sexta p. 11. Petrus Gregor. Synagm. iur. lib. 48. cap. 7. per totum, maxime à numero octavo. Menchac. controver. illustr. libro primo, cap. 5. num. 41. & 42. & libro secundo, cap. 64. numero vigesimo nono & trigesimo. Menoch. de arbitriar. libro primo, quas. 20. latè & eleganter Welsch. in parat. ad relation. iuri. Cod. de iure. prop. calumna. dan. Anafac. Gemon. impars. ad iuri. de suram. calum. Auendan. de exegend. mand. 2. p. cap. 27. numero decimo sexto, vers. Teria conclusio, Maitenç. in dialogo relatoris, 3. p. cap. 44. numero octavo. Gundifalus Paz in praxi tom. primo, 4. temp. à numero trigesimo nono. Donel. libro vigesimo quarto, comment. cap. 3. & ad iuri. ff. de iure. capite secundo. Qui variis referunt capit. ad hoc calumnia iuramentum pertinetia, & omnes * 18 uno ore fatentur, eius exactiōē summa niti aquitare, & publicam virilitatem contineare, vt proinde quamvis reus rationes suas, vel instrumenta actori edere regulariter non teneatur, iurare tamen de calumnia iniūcī cum iplo actori debeat, itaut sicut hic illud præstare reuens, causam amittit, sic & ille pro confesso habeatur, l. s. quod si actor, vbi explicit optime Bartol. à numero quarto. & Auch. principales, vers. Si quis autem litigant, Cod. de iure. proper calumna, & vltra ordinarios prosequuntur Speculator in iuri. de iurament. calumnia, 9. superest, in princip. Maranta d. alio 1. numero sexto. Welsch. in paratilia illius titul. numero undevicensimo, ac ceteri ferè omnes proximè relati. Sed adhuc hoc iuramentum, iuxta petitias in conditiones, hodie apud nos in vīu non est, sed eius loco successus iuramentum malitiae in fine libellorum apponi solitus, his verbis, T' furo à Dio, y a eſta Cruz en anima de mi padre, y la mia, que eſta demanda (o eſta excepcion) no pongo de malicia, in quorum commentator sic adiutetur, & testatur Paz ubi supra. Præterea * reus iusiusrandum, quod litis decisoriorum vocant, vel actore sibi delatum subire tenetur, vel faltem actori ipsi referre, vt aut eius iurata declarationi omnino stare teneatur, aut solvere, l. iusiusrandum 34. in princip. & 9. in Prætor. & l. manifesta 38. ff. de iure. l. delata 9. Cod. de rebus credit. & iuris. l. 2. in fin. & l. 8. titulo undevicensimo, part. 3. & vltra ordinarios oblique, tradunt, & explicant latè Maranta de ordine iudiciorum d. 2. p. 6. partis, alio 6. à numero septuagesimo tertio ad 7. & alio 9. numero vigesimo secundo, & vigesimo tertio, Forcat. in neomaniac. iur. dialog. 34. ex numero secundo, Hippol. Riminald. in 8. 1. numero 109. & 110. alias 188. & 189. insinu. quib. aliena. leicat, vel non, Menoch. de arbitriar. libro secundo, cap. 189. per tenor. Facheinus controver. iuri. libro primo, capite 19. 20. 21. & 22. Ceuall. practic. questi. tomo primo, tota quæst. 305. Tandem * reus sub iuramento respondere cogitactoris positionibus, quæ sita iam contestata sunt, iure quidem communis separavit intra terminum à iudice affigundam, hodie vero apud nos ex recepta praxi, simul cum ipsis articulis partibus namque ad probandum admisisse per iudicis interlocutionem, seu sententiam, quam dicimus de præterita, articuli qui ad probandum per partes sunt (quos dicimus pregunas) per actorem reo

vel vice versa intra eundem terminum ponuntur sub iureiando declarandi, ita enim sicut solet, la quales pregunas, cada una dellas pongo per posiciones al dicto mi adverso, y pido las jure, abuela, y declare, conforme a la ley, y so la pena della: quo calu index ei defert iuramentum, de veritate dicenda vulgo dictum, quod per illum omnino suscipiendum est, nec recusari potest, quia ei necessarium, nec defensari actioni, vel intentioni actoris, aut exceptioni rei conuenti, idque longeū vīus in causis admisit, cum nec Iurisconfultorum, nec Cæsarum seculo cognitum fuisset, sed Romanorum Pontificum tantum, quemadmodum appetet ex cap. 2. de iuri. consef. cap. primo & secundo de confessi in 6. Clement. cap. 2. vers. Et quia positionum, de verb. significacione, & apud nos probatur in l. 1. & 2. titulo duodecimo, partit. 3. l. 1. vers. Las quales, titul. quarto, comment. cap. 3. & ad iuri. ff. de iure. capite secundo. Qui variis referunt capit. ad hoc calumnia iuramentum pertinetia, & omnes * 18 uno ore fatentur, eius exactiōē summa niti aquitare, & publicam virilitatem contineare, vt proinde quamvis reus rationes suas, vel instrumenta actori edere regulariter non teneatur, iurare tamen de calumnia iniūcī cum iplo actori debeat, itaut sicut hic illud præstare reuens, causam amittit, sic & ille pro confesso habeatur, l. s. quod si actor, vbi explicit optime Bartol. à numero quarto. & Auch. principales, vers. Si quis autem litigant, Cod. de iure. proper calumna, & vltra ordinarios prosequuntur Speculator in iuri. de iurament. calumnia, 9. superest, in princip. Maranta d. alio 1. numero sexto. Welsch. in paratilia illius titul. numero undevicensimo, ac ceteri ferè omnes proximè relati. Sed adhuc hoc iuramentum, iuxta petitias in conditiones, hodie apud nos in vīu non est, sed eius loco successus iuramentum malitiae in fine libellorum apponi solitus, his verbis, T' furo à Dio, y a eſta Cruz en anima de mi padre, y la mia, que eſta demanda (o eſta excepcion) no pongo de malicia, in quorum commentator sic adiutetur, & testatur Paz ubi supra. Præterea * reus iusiusrandum, quod litis decisoriorum vocant, vel actore sibi delatum subire tenetur, vel faltem actori ipsi referre, vt aut eius iurata declarationi omnino stare teneatur, aut solvere, l. iusiusrandum 34. in princip. & 9. in Prætor. & l. manifesta 38. ff. de iure. l. delata 9. Cod. de rebus credit. & iuris. l. 2. in fin. & l. 8. titulo undevicensimo, part. 3. & vltra ordinarios oblique, tradunt, & explicant latè Maranta de ordine iudiciorum d. 2. p. 6. partis, alio 6. à numero septuagesimo tertio ad 7. & alio 9. numero vigesimo secundo, & vigesimo tertio, Forcat. in neomaniac. iur. dialog. 34. ex numero secundo, Hippol. Riminald. in 8. 1. numero 109. & 110. alias 188. & 189. insinu. quib. aliena. leicat, vel non, Menoch. de arbitriar. libro secundo, cap. 189. per tenor. Facheinus controver. iuri. libro primo, capite 19. 20. 21. & 22. Ceuall. practic. questi. tomo primo, tota quæst. 305. Tandem * reus sub iuramento respondere cogitactoris positionibus, quæ sita iam contestata sunt, iure quidem communis separavit intra terminum à iudice affigundam, hodie vero apud nos ex recepta praxi, simul cum ipsis articulis partibus namque ad probandum admisisse per iudicis interlocutionem, seu sententiam, quam dicimus de præterita, articuli qui ad probandum per partes sunt (quos dicimus pregunas) per actorem reo

Prior itaque interpretatio difficultatis via agnoscit, caue superata regulam absolute negat, qua traditum est, reum actori propria instrumenta edere non teneri, quod præterim prætestit Ferret, cuius etiā memini sup. n. 11.

alij

aliij vero ibidem relati non ita indistincte fecerunt, vt apud eos videre est. Hanc item interpretationem tradidit Curt. iuri. num. 4. in l. 1. C. ead. titul. relatus ac receptus à Didaco Burgensi de Paz quæst. 5. maioratus num. 5. & 6. qui affectum, postquam longeū vīu necessitas respondendi actoris positionibus introducta est, cessasse iam regulam præstatam, nam cum eius ratio in eo consistat, ne probations de domo rei sumuntur, & hodie sumuntur eo modo, consequenter & regul. ipsa correcta manet, iuxta gloss. verbo prouidentia, in l. 1. ff. de legiūm. tute, quam ex pluribus & singularem, & communiter receptam dicit Euclid. in locis legalib. loco 79. à ratione legis larga num. 8. & loco 80. à cessatione rationis num. 3. A qua ramen interpretatione ex eo potissimum recedit Bolognet. in d. 1. C. de edendo, nam. 32. circa fin. vers. Præterea hac regula, quem refert, & sequitur Fachina. controv. iuri. lib. 11. cap. 83. vers. Quinque dicebat, quod positionum vīus iure etiam canonico antiquo iam probatur, ut satis confat ex diff. cap. 2. de iuri. confess. & nihilominus eodem iure probatur reg. illa, quod reus propria instrumenta actori edere non teneatur, quemadmodum appetet ex c. 1. in fin. de probat.

Verum hoc fundamentum per se solum inefficax est ad eam interpretationem convincentiam, quia etiā positionum vīus introductum iam posuisse constet tempore Gregorij IX. qui author fuit dict. capit. vniū de iuri. confess. at non æquè confat, cum fuisse introductum tempore Gregorij I. qui magnus dictus est, & author Text. in d. cap. 1. de probat. vt appetat ex eius integræ, quæ extat lib. 7. epist. ex registro Dini Gregor. epist. 12. alias 128. & refertur ab Anton. Augustin. in 1. collect. Decretal. libro secundo, iuri. 12. cap. 1. in fin. eius notis ad idem caput, vnde emendanda est vulgaris inscriptio d. cap. 1. eius decisionem tribuenus Gregorij IX. scribenti Tancredo Regi Vincetrix, & in hunc modum reponendum. Gregor. magnus Recaredo Regi Visigothorum, emendandum est etiam principium dict. capit. quod habet ex epis. 1. & ita legendum explore verbis, vt habet epistola ipsa originalis, cuius historiam, quia ad alia inferiora dicenda conducta, hic breuiter referam, ad quam nonnulla præmissa necesse est. Illud in primis, quod cum Athangildus strenuus Gothorum dux Regnum per tyrannide vīspare vellet, cuncto legitimo eius possessore Agila, vel (vt alii vocant) Águila, eius exercitum aduersus se Hispali milium magno alio, quo ipse munitus erat fudens, vt certiorum aduersus cum victoriam obtineret, auxiliis ad Imperatorem Iustinianum postulauit, pastis cum eo in scriptis solemniter celebratis quibus in eius eventu quandam Regni Hispaniarum partem ei pollicitus est, & licet eam non ob auxilium Iustiniani, & exercitus ab eo missi, eiusque ducis Liberij Patrij obtinuerit, vt male existimat Frater Pineda in Monarchia Ecclesiastica libro decimo octavo, capite secundo §. 2. Pater Mariana de rebus Hispaniol. lib. 5. c. 9. sed spontanea voluntate Gothorum, qui partim ob conceptum timorem, ne huius occasione seditionem, Romani Hispaniam incederent, partim ob magnum, quod in Agilam ex multis odium concitauerat, emeritae interfecerunt, & Athangildum Regem crearunt anno Domini 554. vel (vt alii volunt 555.) ut D.D. Vela Differat. Iuri. Tom. L.

A a tempora

tempore, ita surripiente subito flamma incensum est, et omnino ea eius temporie penè nulla charta remanevet. *Alio autem, quod nulli dicendum est, ea qua contra te sunt apud tenetissimum debes documenta requirere*, atque hoc pro me in medium proferre. Id quod licet non per omnia si explicit tradidissent in effectu doctissimus quondam praceptor meus, huiusque postea Cancellarius Regiae Senator, Dom. Iacobus Valdesius de dignis. Regum cap. 18. num. 23. & 24. a quo in primis accepseram in priuatis scriptis ad relatum cap. 1. & nouissimum Valboam in lectione eiusdem cap. num. 9. Ut vel hinc conser, quantum fallantur hi, qui ex d. cap. 1. colligunt, Principem supremum teneri ex contractu cum subdito celebrato, quos referit, & sequitur idem Valboa ibi num. 13. qui in eo magis fallitur, quod supposita vera illius c. historia, ignorare non debuit, Athanagildum Hispania Regem, quem supremum esse, ac Iustinianus, Imperator cum quo contraxit, nec enim superiore in temporalibus recognoscit, glos. elegans in cap. Hadriani 2. verb. per singulas in fin. illic: sed obstat, quod Reges Hispania cum non subfessi Imperio, Regum ab hostiis sanguibus eruerint, 63. diff. (cuius memini sup. diff. 4. num. 12.) similis gl. vultum circa fin. vers. & alia ratio, iunctio Text. in cap. nisi necesse s. ff. de donat. inter vir. & exor. quarum sententiam receptissimam esse proficitur Cassan. in catalogo glorie mundi 5. p. confid. 24. num. 179. Palac. Rub. in introd. rubr. de donat. inter num. 18. Montal. in proemio legum sibi. lib. 1. verb. don Alonso. D. Couat. in regul. peccatum 2. p. 9. ad fin. Anton. Gabr. com. conclus. lib. 1. tit. vbi. de acqui. rer. dom. conel. 3. num. 4. Pet. Belluga in spec. Princip. rubr. 6. num. 3. rub. 11. s. hoc igitur. num. 1. & 2. & rub. 14. s. veniamus num. 6. 24. & 25. & vbiq. Camillus Borell. idem latius in tractat. de Reg. cabol. præstantia cap. 47. ex num. 1. & cap. 67. num. 2. optimè Valdeius d. cap. 18. ex num. 4. qui alios congerunt. Ex quibus appetet, non satis concludere rationem illam, quod potest positionum usum introducunt, adhuc esset in virtutis observatione regula, negans rectu fore cogendum actori edere propria instrumenta, quia observatione hec fuit tempore D. Gregorii, regulilla moti in d. cap. 1. de probat. positionum vius non nisi a tempore Gregor. IX. in c. vn. litius confess. introductus innenetur, qui multis post annis fore 440. in Pontificis sucessit, ut ex Platina. & Illescas in historiis Pontificum videre licet, quod agnoscit Valboa in d. c. 1. num. 48. vers. Et quamvis fatemur.

24 Ceterum licet superior interpretatio non recenter coniunctatur ex d. cap. 1. de probat. inspectio eius originali, sup. relato, at ex alio merito refellit a Cagnoli. inl. num. 27. vers. Curtius hic C. de edendo, Bolognet. ibid. d. num. 32. circa fin. vers. Sed ita opinio, quod per eam inducitur iurium correcțio, quod valde iura abhortent, l. s. quando 35. C. de inff. testam. l. v. 2. C. de inff. d. l. præcipuum 32. 8. fin. C. de appell. cap. cum expedit. 29. de elect. in 6. cum simil. maxime quia responsio ad positiones, & instrumentorum editio sunt diversa, & ideo de uno ad aliud illatio fieri non debet, iuxta regul. 1. Papinianus ex ali. ff. de minor. l. 2. C. de calumnior. cum simil. multoq. minus ad correctionem inducendam, quæ res est sui natura odiosa, in que extensio facilè non admittitur, iuxta reg. odia 15. & reg. quia a iure 28. lib. 6.

25 Succedit igitur secunda interpretatio, quæ

in eo differentiam constituit inter positionum responsionem, & instrumentorum editionem, quod hæc aliunde quæti potest, scilicet à notario vel tabellione originario, & ideo æquum non est, eam ab ipso reo contra se peti; at vero depositionum responsio non potest aliunde quari nisi ab eo, qui de suo facte instrudus est, & ideo iuste ad talen responsionem cogi potest, sic post Franciscum Vercellensem docuerunt Io. Andri. numer. 1. vers. sed quare Ant. Butt. num. 6. & 7. & Geminianus num. 5. vers. Oppono, in c. 1. de confess. in 6. item Butt. num. 10. post præc. vers. se vocem propriam, Abb. Panorm. n. 17. Fel. n. 9. vers. non obstat huc conclusioni, in d. c. 1. de probat. Quæ tamen interpretatione merito refellitur a Dec. n. 49. vers. sed quamvis, ac num. 50. & Bero. n. 63. ad med. vers. hac responsio, in d. c. 1. codem Dec. num. 8. vers. sed et alias, & Bologn. n. 52. vers. sed contra istam, in l. 1. C. de edendo, Fachin. d. lib. 11. convev. c. 83. vers. Prima responsio, ex eo postissimum quod ex ea sequeretur, quod si alter actor instrui posset de rei veritate, itaunque intentionem in iudicio probare, quam per rei confessionem, non essent positiones admittendas quod tamen falsum esse constat quia generaliter admittuntur, etiamque alias actor suam intentionem probare possit, cum introducere tantum sint ad faciliorem litium expeditionem, & clariorem probationem, elem. 2. vers. & quia positiones, de verb. signif. quod maximè constat ex hodierno stilo, cuius memini sup. diff. 4. num. 12.) similis gl. vultum circa fin. vers. & alia ratio, iunctio Text. in cap. nisi necesse s. ff. de donat. inter vir. & exor. quarum sententiam receptissimam esse proficitur Cassan. in catalogo glorie mundi 5. p. confid. 24. num. 179. Palac. Rub. in introd. rubr. de donat. inter num. 18. Montal. in proemio legum sibi. lib. 1. verb. don Alonso. D. Couat. in regul. peccatum 2. p. 9. ad fin. Anton. Gabr. com. conclus. lib. 1. tit. vbi. de acqui. rer. dom. conel. 3. num. 4. Pet. Belluga in spec. Princip. rubr. 6. num. 3. rub. 11. s. hoc igitur. num. 1. & 2. & rub. 14. s. veniamus num. 6. 24. & 25. & vbiq. Camillus Borell. idem latius in tractat. de Reg. cabol. præstantia cap. 47. ex num. 1. & cap. 67. num. 2. optimè Valdeius d. cap. 18. ex num. 4. qui alios congerunt. Ex quibus appetet, non satis concludere rationem illam, quod potest positionum usum introducunt, adhuc esset in virtutis observatione regula, negans rectu fore cogendum actori edere propria instrumenta, quia observatione hec fuit tempore D. Gregorii, regulilla moti in d. cap. 1. de probat. positionum vius non nisi a tempore Gregor. IX. in c. vn. litius confess. introductus innenetur, qui multis post annis fore 440. in Pontificis sucessit, ut ex Platina. & Illescas in historiis Pontificum videre licet, quod agnoscit Valboa in d. c. 1. num. 48. vers. Et quamvis fatemur.

tia expendo * Text. in ed. cap. 1. iuxta origine supra relatum, vbi negari nequit quia verisimile valde sit, Recaredum ad bellum sibi à Mauritio Imperatore illatum vitandum, & tem. ex iure componendam, vt ipse desiderabat, productum coram R.P. Greg. Magno instrumentum pacitorum, quæ inter Arianagildum, & Iustinianum, inita fuere, nec ab eo petitur, vt Imperatori scriberet quatenus id instrumentum in chartophylacio requireret, si illud penes se habuisset, aut invenisset præmissa omni diligentia, & conatu ad illud perquirendum, potius enim ex variis causis amitti, aut originale tradi Iustiniano, cum res ex bona fide ageretur, & bellico tempore, quo leges silere solent, maximè etiam post adeptam victoriæ confusione fuerit Romanis adiudicata ea Hispania pars, quæ virtute pacitorum ad eos pertinebat; & pro lege probavit, positionem prout ponitur negare, iuxta traditum à D. Coquati. libro primo varior. capite 2. num. 3. vers. Prima, ac numer. 4. Parlad. lib. 1. rerum quotidian. cap. fin. 1. p. 8. 4. numer. 13. ad fin. vers. Quidam, qui diuersas in hoc articulo aliorum sententiis non male refellit, ac sequitur tandem Valboa in d. l. cap. 1. de probat. num. 5. quod & ipsum, licet non ita constanter, dixerat Bologn. in l. numer. 33. vers. Et vera ratio, C. de edendo. Nec dici ab auctore poterit, hanc non esse claram responsionem, prout iure Regio desideratur in l. 1. titul. 7. lib. 4. compilat. quia in clara sententia non male refellit, ac sequitur tandem Valboa in d. l. cap. 1. de probat. num. 5. quod & ipsum, licet non ita constanter, dixerat Bologn. in l. numer. 33. vers. Et vera ratio, C. de edendo. Nec dici ab auctore poterit, hanc non esse claram responsionem, prout iure Regio desideratur in l. 1. titul. 7. lib. 4. compilat. quia in clara sententia non male refellit, ac sequitur tandem Valboa in d. l. cap. 1. de probat. num. 5. quod & ipsum, licet non ita constanter, dixerat Bologn. in l. numer. 33. vers. Et vera ratio, C. de edendo. Hodie tanquam apud nos etiam in iudicij limine reus ad declarandum cogi potest an debeat, necne & inspecta l. 2. vers. *Ma si algua, illuc: le rogaſe que le fizisſe juraro que le preguaſſe ſi el deſtina algua coſa, o maraudiu, tit. 13. p. 3. & 14. illuc: y pidere que jure el demandado, tit. 8. lib. 1. n. 14. compilat.* per quas leges sic in terminis docet Author Curia Philipp. cuius memini sup. num. 9. qui addere potest l. 1. ad fin. vers. E subito todo esto, tit. 10. l. 2. tit. 12. & l. 3. vers. *Pero queremos, illuc: debene responder en cierto, titul. 13. parti. 3. quæ sanè leges planè facultatem illam interrogandi concedunt, & respondendi necessitatem imponunt, fecute doctrinam Acciſhi in l. 1. 8. 1. verbo interrogatoris, ver. / Et sic nota. & in l. ubi cumque 22. ff. de interrogat. in iure faci, qui tales interrogations ex iudicis officio fieri posse doceat, nec in illo tit. sublatas fuisse, cuius sententiam ex pluribus communem resolut. Neuanzus cons. 1. num. 29. vers. Et hoc etiam.*

Nec obstat secundum argumentum, cui respondunt negando minorem, quod iudicis mandatum de exequendo eo, quod iure paratum executionem habet, appellationem suspensum admittat, nec enim tale mandatum sententia definitivæ vim habet, nec grauamen per eam irreparabile, cum causam tantum preparare, & aliam post se sententiam expectet, non tantum in eodem iudicio executio, nempe aut adiutoris, quam vulgo de tranzeg remate dicimus, aut absolvitorum ab executione, sed etiam in ordinis

natio, quod postea sequi posse nec per sententiam, qua in executu praecepit, impediti satatis confitas ex l. si index 10. ff. de his qui sunt sive vel alieni iuri, s. si quis a liberis s. s. si vel parentes, & s. meminisse, ff. de liberis agnoscend. l. à Dina Pis 15. §. si super rebus (al. si rerum) vers. nec cum cui reficitur est, ff. de re indic. cum similibus, quibus conformat. l. fin. vers. ultim. titulus decimo nono, part. 4. & ultra ordinarios oblique optimè proficuntur, & explicant. Mafcard. de probat. conclus. 33. à numero quadragesimo primo. Surd. de alimentis titulus primo, quiesc. 126. ex numero tertio. Fachin. controv. in. libro decimo, capite 80. Petrus Barbos. in l. dixit 8. §. fin. 2. part. numero quinquagesimo quinto, & 59. ff. solus marim. Cæsar Bartsch. dec. 81. num. penalis. & ultime Gratian. disceptationis sententia prima, capite 44. numero 4. & seqq. Amatus Rodericus de execut. capite sexto, numero vigesimo septimo, D. Ioannes del Castillo alios congerens, quodvis etiam controv. libro tertio, capite 27. numero trigessimo & trigessimo primo, libro quinto, capite 104. ex numero trigessimo quarto, qua videlicet sententia damnum ex eo mandato, ipsiusque executione proneniens reparari potest. Id quod, nempe præparare causam, & diffinitivam expectare sententiam, qua illatum damnum reparari valeat, proprium est sententia mercede interlocutorie, l. quid ergo 13. §. quantum, ff. de his qui notantur infamia, l. qualiter 19. s. unde viandum, illic. fed de preparatione causa ff. de recept. arbitri. l. post sententiam 9. in fin. C. de sententiis: & interlocut. omn. iudic. & in terminis magis id ex eo probatur potest * quod ab ipsa executione facta iure appellat. denegetur in l. ab executore 4. ff. de appell. l. ab executione s. C. quoniam appellat. non recipiatur, e. nouis. 43. de appellacionib. l. 51. vers. E. de fecho, 18 part. l. 161. ff. syl. l. 63. Taur. que est l. 2. sit. 21. libro quarto nova compilat. prosequuntur late vltra DD. vbiique Socrin. reg. 26. Pet. Dueñas reg. 41. ergo & à mandato de exequendo denegata censer debet ex reg. L oratio 16. ff. de sponsa lib. cum simili. Accedit, quod* cum mandato de exequendo sit pars executionis, idem de eo, quod de ipsa executione iudicandum est, ex reg. lqua de sua 76. ff. de rei vendicie, l. 4. ff. pro dñe, & quia alias non esset litium finis, contra vulgaria iura. Ex quibus * ab eiusmodi mandato appellationem non admitti quod suspendendi effectum, contra gl. & Doctores in arg. commemoratis longe verius, ac receptius esse ex mente glossa contraria verbo datam, circa fin. vers. Et quod dico, in l. item si eum exceptione 14. s. hac autem actio, ff. de eo, quod metus causa, concludit Alex. conf. 95. numero quarto & quinto, libro secundo, & conf. 18. numero 12. libro sexto, Art. in l. stipulationis 5. numero secundo, in fin. eum seqq. ff. de verb. oblig. Felin. in c. quoad consultationem 15. numero 14. vers. In contrarium (qui tamen perpetram numer. seq. id refitting ad mandatum de exequendo, post latam sententiam pronuntiationem) de sententiis & re iude. Ripa in rub. ff. cod. 115. male pro se citans Angel. conf. qui aperte contrarium docuit, numero primo ad fin. & numero secundo, vers. Conclu. Corneus conf. 71. numero 5. vol. 1. nec differunt idem Cornens, recte inspectus, immo idem vult per argumentum ab speciali, licet vulgo vt contrarius allegetur, conf. 221. numero 1. & 3. vol. 4. Socrin. conf. 138. numero 6. & 7. vol. 3. Capitius decif. 1. numero 17. Ctauct. conf. 273. numero primo, Volanus

Volanus in Curia Philipp. dist. secunda parte de iudicio executivo, §. 14. numero 14. Gratius conf. 109. numero tertio, libro secundo. Rebif. d. tom. primo, ad l. Gallicas, titul. de litteris obligatoris, artic. 1. gloss. 1. o. numero primo, & titul. de sententiis executioris, artic. 7. gloss. duodecima, numero decimo sexto. Marant. d. acta 2. de appellat. 7. limitat. vers. Autem, sub numer. 260. quicquid ipse alibi, nempe acta 1. de prolata sententia, numero vigesimo quartu. & vigesimo quinto, quoad qualitatem sententia, cui hoc mandatum adscribendum sit, interloquitorie scilicet, an diffinitiva, aliud velit, distinguens inter mandatum de exequendo instrumento, vel de exequenda sententia & alterius hoc habere vim interloquitorie mere, illud vero diffinitiva, Bernardus Diaz, & ad cum Salzedus alios congerens regula quadragesima tercia, late Rodericus Suarez (priorem * 37 sententiam communem, quam prius firmare videbatur, praxique receptam testatus est, ut ab executorio præcepto appellati suspensive possit, veram tantum intelligens in præcepto negativo de non exequendo, reiecta illa Felini restrictione, seu distinctione prius à se relata) ad l. post rem indicatam, ff. de re iudicata, in declaratione legis Regni, s. quo virum posse, numero quarto, Annon. Gabriel. qui & alios ex morte refert, commun. conciunctionem, libro secundo, titulus de appellacionibus, conclusione quartu. versiculo Contrarium, eleganter Dominus Couarruas à paucis animaduersus, in practic. question. capite vigesimo tertio, numero nono, vers. Tertium exemplum, Roland. à Vall. conf. 43. numero sexto, libro primo, Gregorius Lopez idem refoluens in præcepto de solvendo, in l. 7. gloss. 1. titulus tertio, part. 1. Menochius de adipiscend. possit, remed. num. 8. & 82. & de recuperanda s. med. 8. numero 8; Menchaca controv. 2. frust. lib. 1. secundo, capite 38. Didacus Perez ad 15. titulus octavo, libro tertio ordinamus. gloss. penitendum, vers. ultim. Azued. in dist. 13. compilat. numero quarto, vers. Et an à mandato, Parladorius alios quoque cumulans libro 2. rerum quid. cap. fin. prima post. §. 4. numero penitus. & ultim. & quia a part. s. l. numero duodecimo, Gutiérrez. dist. libro primo praticar. quaf. 12. numero secundo, & in l. nemo potest, numero 447. ff. de legatis 1. & conf. 29. numero ultim. Surdus conf. 358. numero 12. libro tertio, Don Ludovicus a Peguer. in præ crimin. rubr. 18. de supplicatione numero quarto, in teria opinione, vers. Quoniam enim, Trentacing. variarum resolut. libro secundo, resolut. 12. de appellacionibus numero 2. in secunda opinione, (quoniam numero 3. restringat cum Felin. sup. & alii ad mandatum de exequendo post executoriom sententiam) Vincentius Caro, post alios non paucos, de remedis contra prejudiciales sententias, sive de exceptione except. 44. numero 70. Matrill. decif. 302. numero 19. part. 4. Steph. Gratian. disceptationis forense tom. secundo, cap. 333. numero 1. late Ceuall. sic tandem concludens praticarum quaf. tom. primo, quaf. 190. per totam (hæc potesta lui oblitus noua in hoc articulo diffinitione vtatur zomo quinto, fin. tractatu de cognitione per viam violencia, quaf. 8. à numero 15.) sed & hanc sententiam tacite probat idem Ceuall. eodem tom. 5. quaf. 146. dum se referat ad Scacciam in loco protinus referendo, Cancerius sibi contrarius dist. libro primo variarum capite 17. numero vigesimo tertio, Scaccia sibi quoque patrum constans de appellacionibus quaf. decim. septim. limit. 10. numero 8. vers. Contrarium, cum sequentib.

DISSERTATIO XXIII.

De chirographo, aliòe priuato instrumento in iure recognito, an omni iure paratam executionem habeat, quidque noui circa illud, & iudicalem confessionem apud nos statutum sit in l. 5. titul. 21. lib. 4. non compilat, ac de requisitis ut talis recognitio, & confessio executioni mandari possint?

SUMMARIUM.

- 1 Chirographum in iure recognitum ex pecuniaribus variarum nationum statutis paratam executionem habet.
- 2 Iure etiam communis idem absque difficultate plurimi admissionis, maxime in illis partibus, in quibus exercarum legibus publicum instrumentum paratam executionem habet.
- 3 Recognitio habet vim confessionis, & nihil est aliud quam propria scriptura approbat, per eius relationem facta.
- 4 Confessio pro re indicata habetur, qua paratam executionem habet.
- 5 Scriptura priuata, à parte recognita, publica scriptura aquiparatur.
- 6 Scriptura publica, in exercitu Regio paratam executionem habet.
- 7 Primita recognita absolute executionem non habet iure communis, apud nos habebat ante l. 5. titul. 21. lib. 4. non compilat.
- 8 Argumenta, quibus plerique videntur ad concedandam vim executiū primaria scriptura recognitio, per se non sufficiunt ad indicendum absoluē executionis ius, adīo strictum, & exercitum, & quare?
- 9 Mouere tamē posuerunt legislatores, ad ius disponendum, ibid.
- 10 Lex 5. titul. 21. lib. 4. noui compilat, executionem tributum priuata scriptura recognitio, cum generaliter loquantur, in omnibus eius scriptura speciebus accipi debet, ut & frequentissime accipa eti.
- 11 Scriptura priuata recognitio, quibus constare debet requisiti, ut paratam executionem habeat plures DD. tractantur, semper.
- 12 Potest etiam fieri coram tabellione, vel apparitore, vulgo alguazil, ad recognitionem, vel confessionem admittendam deputato.
- 13 Recognitionis, aut confessio coram indice incompetenti facta, executionis non merentur.
- 14 Prodest tamē saltem ad hoc, ut in ea persisteret continens a suo indice cogatur.
- 15 Recognitionis, aut confessio omnino extra iudiciale, minime ad executionem sufficit, licet testibus probata, ad viam ordinariam proficit.
- 16 Confessio